

QUẢN LÝ CHĂM SÓC TRẠI HEO

Chúc mừng bạn đã đến được chuyên mục “Bổ trợ và giải đáp” trong hành trình khởi tạo nội tại mới cùng trợ lý chăn nuôi GetUP.

Phần tư liệu này sẽ cung cấp và bổ sung cho bạn những thông tin chi tiết và nền tảng. Điều này giúp bạn giải đáp kỹ hơn những tình huống có trong chương trình đồng thời hiểu sâu hơn những nội dung có trong chương trình.

Để phần tài liệu này phát huy được giá trị của nó một cách triệt để thì bạn hãy xem thật kỹ từng nội dung có trong chương trình nhất là những chủ đề nói về tư duy tổng quan và tư duy trong việc quản lý năng suất trong từng giai đoạn.

Giờ thì chúng ta tìm hiểu qua về những nội dung được đề cập trong tài liệu nhé. Chu kì sản xuất của một con heo nái bắt đầu từ thời điểm phối giống thành công đến khi heo con tách mẹ (Hay còn gọi là cai sữa). Trong trang trại ngoài heo nái thì còn có heo con, heo hậu bị, heo đực. Và để quản lý được năng suất thì heo được chia theo từng giai đoạn. Mỗi giai đoạn sẽ có chỉ tiêu năng suất và kỹ thuật quản lý khác nhau

Trong tài liệu này mỗi giai đoạn đều có mục tiêu riêng và chúng ta cùng nhau tìm hiểu các yếu tố ảnh hưởng đến mục tiêu đó và một số biện pháp giải quyết. Giờ thì cũng đọc thôi nào.

Nội dung #4

QLCS HEO CON THEO MẸ

Giai đoạn Heo con theo mẹ : Là giai đoạn được tính từ lúc heo sinh ra cho đến khi cai sữa.

Mục tiêu

Quá trình này quyết định chỉ số cân nặng khi cai sữa, tỉ lệ sống và tăng trưởng sau cai sữa.

Vì vậy để đạt được mục tiêu thì ta cần kiểm soát các vấn đề sau:

- Các kỹ thuật can thiệp sau đẻ (Bấm nanh, cắt đuôi, thiến,...).
- Môi trường sống. Trong chuồng đẻ có 2 đối tượng khác nhau, là heo nái và heo con, vì vậy yêu cầu về nhiệt độ, môi trường là khác nhau.
- Dinh dưỡng. Sữa từ heo mẹ là nguồn cung cấp chính cho heo con giai đoạn này. Vì vậy thể trạng, dinh dưỡng cho heo nái cần được chú trọng để lượng sữa và chất lượng sữa tốt.
- Tập ăn cho heo con. Nên tập ăn sớm cho heo con để kích thích hoàn thiện hệ tiêu hóa, quen với thức ăn, điều này giúp giảm stress cho heo khi cai sữa.
- Kiểm soát mầm bệnh.
- Mục tiêu tỉ lệ chết eo trước khi cai sữa là <10%.

01 Chăm sóc heo sơ sinh

Heo sau khi sinh ra cần được chăm sóc như thế nào thì chúng ta cần tìm hiểu ngay sau đây

Sau khi heo được sinh, làm công tác vệ sinh, lau dịch ở mũi, miệng, làm khô heo, đưa heo vào chuồng úm và cho bú sữa đầu.

Lưu ý:

- Cần theo dõi, hỗ trợ heo con bú mẹ và ngủ ở trong ổ úm, tránh những con khỏe mạnh lấn át, tranh vú.
- Tránh gây sốc cho con mẹ (Đặc biệt đối với nái đẻ lứa 1) sẽ dẫn đến trường hợp heo cắn con.

Điều kiện về ổ úm

Khô ráo, sạch sẽ, ấm áp, tránh gió lùa.

Nhiệt độ ổ úm trong ngày đầu sau khi sinh 32-35°C

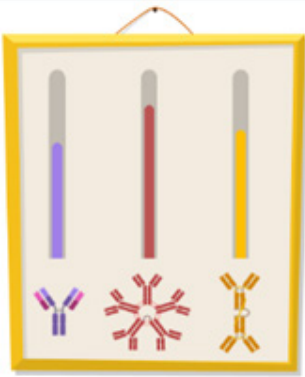
(Bảng nhiệt độ, tốc độ gió và độ ẩm được trình bày ở video trong nội dung: [Chăm sóc heo hậu bị _ Hành trình khởi tạo nội tại mới](#))

- Sau khi đẻ từ 4-6 giờ thì heo con cần được ở trong ổ úm. Điều này giúp heo giảm stress và thích nghi nhanh hơn. Khi heo con đứng vững thì để heo con ra bú mẹ.
- Khi heo con đã bú đủ sữa non và bú xong, lùa heo con trở về chuồng úm, chuồng cần có tấm lót để tránh gió lùa.
- Sau khi làm ấm và lau khô, cần cho bú sữa đầu ngay, không nên nhốt heo trong chuồng úm đợi bú sau. Cần có thăm trải ở vị trí heo nằm bú trong ngày đầu sau sinh

(Mùa đông thả thêm 1 bóng úm bên ngoài ở trên vị trí heo nằm bú).

- Sau thời gian đó hàm lượng kháng thể giảm mạnh. Đồng thời ruột heo con sau 3 giờ khó có thể hấp thu được sữa đầu do khả năng hấp thu những protein có kích thước lớn từ sữa giảm dần, độ pH của ruột và các men ức chế pepsin không còn phù hợp.
- Sau khoảng thời gian tiếp xúc với môi trường heo có thể nhiễm những vi sinh vật nguy hiểm như: Salmonella, E.coli ... Khi đó heo con không nhận được hoặc nhận ít kháng thể mẹ truyền và mất năng lượng làm ấm cơ thể khiến heo con yếu.

Cho heo bú sữa đầu (Colostrum), từ 1-3 h sau khi đẻ, để hàm lượng kháng thể từ mẹ truyền sang là nhiều nhất.

• IgM

Hoạt động ở nội mạch.
Kích hoạt bổ thể kết dính với vi khuẩn

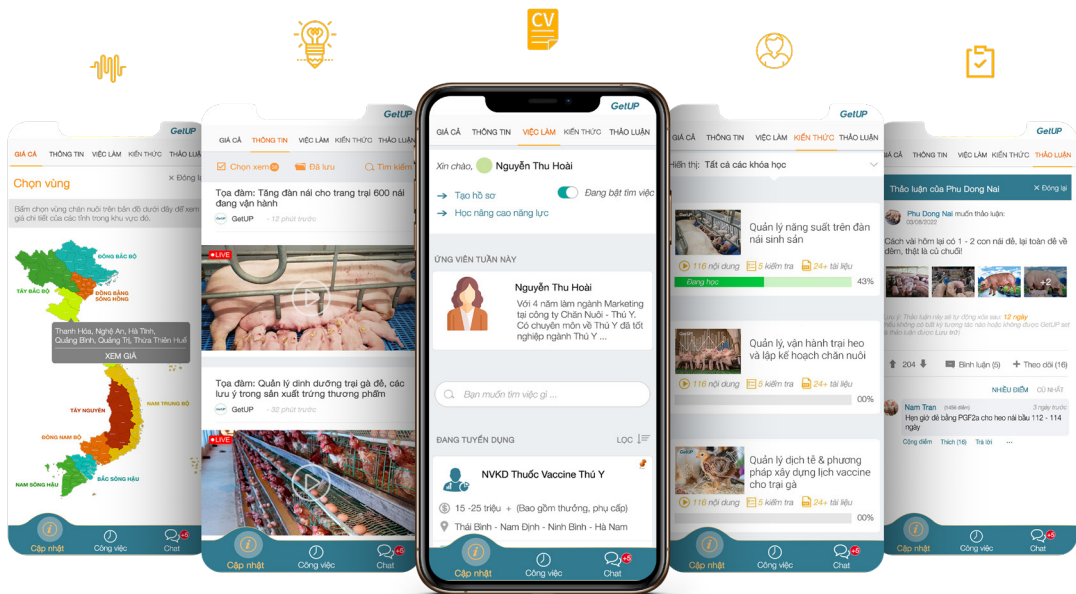
• IgA

Hoạt động trong cơ quan hình ống, cơ quan bài tiết, tuyến sữa.
Trung hòa kháng nguyên trên những bề mặt của cơ thể, miễn dịch đường ruột ở những cơ thể non.

• IgG

Hoạt động ở nội mạch, dịch trong kẽ tổ chức của nhau thai.
Kích hoạt kháng thể, trung hòa vi khuẩn, opsonin miễn dịch ở con non (Gắn với LPS độc tố của vi khuẩn tiết, làm tăng hoạt động thực bào) .

Có nên cắt rốn hay không?

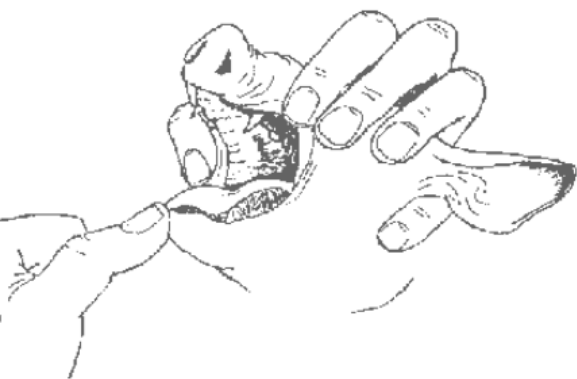
Việc cắt rốn hay để khô tự nhiên tùy thuộc vào quan điểm và quy trình chăm sóc của mỗi trạng trại. Để dây rốn khô tự nhiên hoặc cắt từ khi mới sinh đều có những ưu và nhược điểm riêng.

- Đối với các trạng trại cắt rốn, thì buộc rốn cách xa cuống 3cm, kéo kìm bấm phải được khử trùng trước. Hộ lý cắt rốn, lau khô, xịt cồn sát trùng rốn sau khi cắt.
- Đối với các trại để rốn khô tự nhiên có thể vắt dây rốn lên lưng để tự khô sau đó cắt bằng kìm, kéo xa 3cm và sát trùng.

Bấm răng nanh

- Một con heo con sơ sinh đã có tám chiếc răng sắc nhọn có thể cắn những con heo con khác khi tranh nhau núm vú.
- Răng cũng có thể làm rách bầu vú của nái mẹ.
- Trong vòng vài giờ sau khi sinh, bấm nanh có thể ngăn ngừa những tổn thương này.
- Dụng cụ được sử dụng phải sắc bén, sạch sẽ và được khử trùng giữa các lần cắt. Chỉ cần loại bỏ phần đầu sắc của răng và lưu ý tránh làm vỡ răng, chấn thương nướu răng có thể dẫn đến nhiễm trùng.

Bấm số tai, cắt đuôi

Trong vòng 24 giờ sau khi đẻ, heo cần phải được bấm số tai theo quy định của phòng chăn nuôi, cắt đuôi, cân trọng lượng sơ sinh (Tổng cả ổ, nếu cần) và ghi vào sổ theo dõi heo nái.

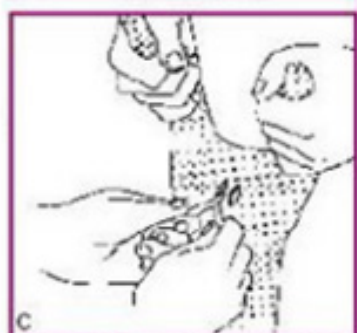
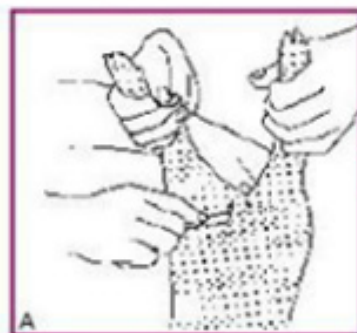
Tuổi thiến

3-5 ngày tuổi sau khi đẻ.

Heo khỏe mạnh, không mắc bệnh, thiến vào buổi sáng lúc heo còn đói

Dụng cụ thiến:

- Lưỡi dao sắc và vô trùng.
- Bông gòn.
- Cồn sát trùng.
- Thuốc kháng sinh.

Kỹ thuật thiến heo

- Vệ sinh tay và dụng cụ sạch sẽ.
- Cầm hai chân sau và cố định heo bằng tư thế kẹp giữa 2 đùi làm lộ rõ hai dịch hoàn của heo;
- Vệ sinh vị trí cần mổ bằng bông gòn và thuốc sát trùng (cồn iod)
- Kiểm tra heo: Không bị hernia hay thoát vị bẹn, dùng dao rạch theo đường trắng về phía bìu (Gần mông) để lấy tinh hoàn ra ngoài.

Lưu ý, khi lấy cần lấy toàn bộ các dịch hoàn phụ

- Sau khi lấy 2 tinh hoàn, sử dụng chỉ để khâu vết thương (Nếu cần thiết) sau đó bôi hoặc bơm thuốc chống viêm nhiễm lên vết thương.
- Sau khi thiến xong cần vệ sinh sạch sẽ dụng cụ hu gom hết các chất thải để tiêu hủy.
- Đối với heo bị hernia: bắt buộc phải mổ từ 12-15 ngày tuổi (Kể cả do nguyên phát hay thứ phát sau thiến).

Heo con không chọn làm heo đực giống thì phải thiến

Tuyệt đối **KHÔNG** để heo hernia còn sót lại sau cai sữa.

02 Sắt và vai trò của việc bổ sung sắt

Nhu cầu sắt của heo con là 7-16mg sắt hoặc 21mg/kg tăng trọng để duy trì đủ Hemoglobin (Hồng cầu) và sắt cho cơ thể tồn tại và phát triển. Thực tế lượng sắt trong sữa của heo nái rất thấp (Cung cấp khoảng 1mg/ngày).

Trong khi đó sắt có các vai trò như:

- Giúp hồng cầu chuyên chở O_2 đi nuôi tế bào và loại bỏ CO_2 khỏi cơ thể.
- Tác động đến bạch cầu trung tính giúp: Tăng hoạt động diệt khuẩn (Giải phóng myeloperoxidase và oxidase) và hạn chế sắt trong huyết tương.
- Tác động đến đại thực bào giúp: Tái sử dụng sắt từ hồng cầu, giải phóng các nhân hem và hỗ trợ tạo thành hồng cầu.
- Tác động đến thần kinh: tổng hợp chất dẫn truyền thần kinh daergic, tạo myelin cho sợi trục.
- Tác động đến lympho T: giúp sự phát triển & hoạt hóa của tế bào T độc.

Vai trò của trọng lượng sau sinh và độ đồng đều

- Trọng lượng heo sau sinh ảnh hưởng tới mức độ tiêu thụ sữa đầu (Mức độ tiêu thụ sữa đầu nhiều hơn, sống sót sau cai sữa với trọng lượng cao hơn và kết thúc quá trình vỗ béo nhanh hơn).
- Ngoài trọng lượng thì độ đồng đều rất quan trọng, khi heo con đồng đều thì giảm sự cạnh tranh về núm vú, lượng thức ăn các con tiêu thụ gần như nhau, điều này sẽ giúp trọng lượng khi cai sữa cao hơn và giảm stress ở giai đoạn đó.

03 Ghép heo

Trong trường hợp heo đẻ nhiều không đủ vú để nuôi con, thì các heo con trong lứa đấy sẽ được chuyển đến đàn có heo ít hơn. Heo được ghép với nhau thường sinh cùng lô.

Nguyên tắc

Chỉ nên ghép trong 24 giờ sau đẻ. Chỉ được phép thay đổi tăng hoặc giảm số heo trong 3 ngày đầu sau đẻ, sau 3 ngày chỉ được phép ghép rút con ra, không đảo heo, không tăng số con/ ổ.

Cách ghép

- Trong 3 ngày đầu có thể ghép lẫn với nhau, ưu tiên con còi yếu cho mẹ đẻ muộn nhất và nằm trong lứa 2-5 có bầu sữa tốt. Cố gắng tối đa số con/mẹ (Từ 12 con/ mẹ). Số lượng heo sinh ra quá đông, không thể tách đàn thì buộc phải cho heo ăn sữa ngoài.
- Đối với một số trường hợp thì cần ghép đàn nếu số lượng con sinh ra quá đông hoặc heo mẹ có vấn đề không nuôi được con.

04 Thể trạng của heo mẹ

Trong thời gian này cần quan tâm đến thể trạng của Heo mẹ.

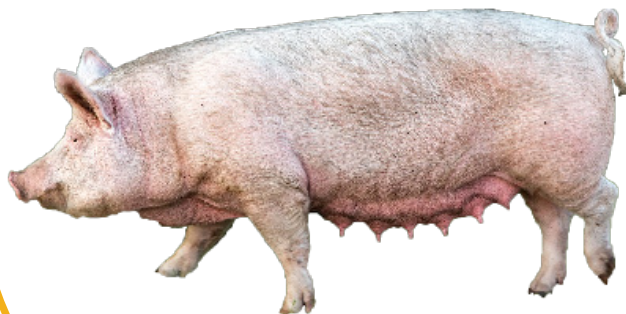
Đối với heo nái nuôi con thì thường thể trạng của chúng sẽ gầy hơn do vừa trải qua thời gian mang thai, và sau đó là khoảng thời gian tiết sữa nuôi con.

Chính vì vậy, việc cân bằng và duy trì thể trạng nái là điều rất cần thiết. Điều này giúp heo con có sức khỏe tốt, tỉ lệ chết thấp, trọng lượng cai sữa tăng. Ngoài ra còn ảnh hưởng rất lớn đến quá trình sản xuất của heo nái ở lứa sau (Từ thể trạng, thời gian động dục, khả năng mang thai, nuôi dưỡng bào thai và khi sinh).

Cần lưu ý 1 số vấn đề

- Không nên tăng hoặc giảm quá 10kg trong quá trình cho con bú (Nếu cân nặng giảm quá sẽ khiến cho thời gian cai sữa của heo con kéo dài, thời gian động dục lại lâu hơn, có thể trên 10 ngày).
- Nhu cầu dinh dưỡng ở thời điểm này cao, tuy nhiên cần cân bằng với việc giữ thể trạng và tăng sản lượng sữa. (Nếu lợn nái bị cho ăn quá nhiều trong 3 đến 4 tuần trước khi đẻ, điều này sẽ làm giảm cảm giác thèm ăn trong thời kỳ tiết sữa).
- Đối với nái có thể trạng gầy thì lysine và pro-tein trong thức ăn cần cao hơn (1,2% và 17-18%) (Tối đa hóa năng lượng và lượng lysine trong hai tuần đầu cho con bú sẽ kích thích sự phát triển của các nang sơ cấp trong buồng trứng và tăng tỷ lệ rụng trứng trong lần động dục tiếp theo).
- Nhiệt độ môi trường cao: Nếu trên 24°C (75°F), có thể giảm lượng thức ăn ăn vào tới 80g/ngày.

Điều quan trọng để đảm bảo sức khỏe heo nái là phải đảm bảo rằng các quy trình phòng bệnh, đặc biệt là tẩy giun, để tổn thương đường tiêu hóa không làm ảnh hưởng đến việc sử dụng thức ăn.

05 Yếu tố tác động trong quá trình heo con theo mẹ

Các yếu tố ảnh hưởng đến tỉ lệ chết trong giai đoạn heo con theo mẹ. Để giới hạn tỷ lệ chết trước khi cai sữa từ 5-8% thì ta cần quan tâm các yếu tố sau:

- Chất lượng con giống và tình trạng sức khỏe của Heo nái cũng ảnh hưởng đến tỉ lệ sống của heo con.
- Ảnh hưởng lớn nhất là sau 72 giờ sau khi sinh, để lợn con khỏe mạnh cần có trọng lượng cơ thể cao và môi trường tốt.
- Đối với Heo con chết trong giai đoạn này thì có đến 30% heo con con không có sữa trong dạ dày (Không bú được).

Một số bất lợi đối với heo mới sinh

- Cân nặng thấp, dị hình.
- Lượng đường trong máu thấp, thiếu máu.
- Dị hình.
- Bệnh truyền nhiễm từ heo mẹ hoặc mầm bệnh có sẵn (PRRS, E.coli....).
- Bị chấn thương hoặc các vết xước (Do cắn nhau, do tư thế bú gây xước đầu gối).

TRỢ LÝ GETUP HỖ TRỢ BẠN
Nâng cao hiệu quả công việc

Quét mã QR
để tham khảo ngay

Hoặc bạn có thể liên hệ qua đây

<https://getup.vn> 038 2288 737

Đây là những nội dung cơ bản được bổ sung nhằm hỗ trợ các học viên hiểu hơn về kiến thức trong chương trình đào tạo trên trợ lý GetUP.

Trong chương trình đào tạo:

“Quản lý vận hành trại heo và lên kế hoạch công việc”

Phân tích cùng senior	Bổ sung kiến thức qua các video biên tập dạng 2D, 3D, tài liệu PDF	Thảo luận cùng senior và cộng đồng	Test năng lực	Cập nhật kiến thức mới tại phần thông tin
-----------------------	--	------------------------------------	---------------	---

Tổng kết lại chúng ta sẽ có được gì khi tham gia chương trình quản lý vận hành trại heo và lên kế hoạch công việc ta có:

1. Không chỉ là một khóa học mà là một trợ lý luôn hỗ trợ bạn trong công việc
2. Có khả năng tư duy và xử lý vấn đề từ tổng quan đến chi tiết.
3. Có thể học mọi lúc mọi nơi mà không sợ bị gián đoạn bài học
4. Học trọn đời với kiến thức luôn được cập nhật.
5. Được tham gia vào cộng đồng của trợ lý chăn nuôi GetUP
6. Được cập nhật về kiến thức và thông tin thị trường chăn nuôi trong và ngoài nước thường xuyên

TRỢ LÝ GETUP HỖ TRỢ BẠN
Nâng cao hiệu quả công việc

Quét mã QR
để tham khảo ngay

Hoặc bạn có thể liên hệ qua đây

<https://getup.vn> 038 2288 737